

Daar zijn de gele haarkwallen weer !

M.-Th. Vanhaelen

Toen ik op 7 juni 1997 tussen St.-Idesbald en Ster der Zee een, qua aanspoelsel, nogal desolaat strand bezocht, vond ik, tot mijn verbazing in het mediolitoraal enkele eenzame gele haarkwallen *Cyanea capillata*, die, hun afmeting in acht genomen, kolossaal te noemen waren. Het grootste exemplaar, waarbij ik geen lange randtentakels, noch langé mondlobben aantrof, had zomaar een diameter van ± 90 cm; twee andere grote haarkwallen op 50 m ervandaan waren ± 60 cm. Een vierde, kleinere gele haarkwal van ± 20 cm lag hoger, in de vloedlijn, tussen meer dan 150 zeer verse oorkwallen van 15 à 20 cm. De drie grote exemplaren waren beige-geel, de kleinste was kleurloos.

Er lag die dag slechts één zeer vers blauw haarkwalleetje *Cyanea lamarcki* van ± 6 cm. Eén dag nadien controleerde ik nog eens hetzelfde stukje strand : alle oorkwallen en de reuzennetelkwallen waren weggespoeld en er bleken ook geen sporen van uitgedroogde schijven op het zand te vinden.

Een lijstje van mijn kwallenwaarnemingen gedurende de lente van 1997 toont onder andere aan dat de blauwe haarkwal dit voorjaar zeer vroeg op het appèl verscheen, namelijk op 18 april. De strandingshoogtepunten voor deze soort vielen op 7 mei (> 500 exemplaren, over een afstand van 1,5 km te Koksijde - waarneming M.-Th. Vanhaelen) en op 28 mei (> 575 exemplaren, over een afstand van ± 5 km, van Koksijde tot Nieuwpoort - waarneming Marc Jacobs).

De oorkwal kwam dit seizoen al in het medianieuws. Ze strandde eerst massaal aan de Oostkust, pas vanaf 30 mei aan de Westkust.

In Koksijde verscheen *Aurelia aurita* dit jaar talrijker, langduriger en anderhalve maand eerder dan verleden zomer (1996) op het strand. Net zoals toen kon je nu ook zeer goed de ♀ exemplaren met roze tot paarse gonaden onderscheiden van de ♂ kwallen met de witte 'oortjes'. Eén oorkwal, bij het Schipgat op 30 mei was een lust voor het oog : prachtige, fel gekleurde paarse gonaden én paarse 'aders' (radiaire vertakte kanalen). En wat die 'vier' kenmerkende 'oortjes' van de oorkwal betreft, wil ik nog het volgende vermelden : reeds tweemaal hebben we een individu aangetroffen met zes roze oortjes i.p.v. vier . Dit was het geval op 3 juli 1989 te Koksijde, St.-

André (waarneming M.-Th. Vanhaelen en Liesbeth Parmentier) en onlangs, op 9 april 1997 in Le Croisic tijdens onze Bretagneweek (waarneming Jacqueline Vermeulen, M.-Th. Vanhaelen). Hier kregen we trouwens de kans levende oorkwallen te zien 'zwemmen' met pulserende beweging in de strandpoelen.

Deze zomer zullen we extra moeten uitkijken naar gestrande gele haarkwallen. We zijn echt benieuwd of er nog zulke buitenmaatse exemplaren op de Belgische kust zullen terechtkomen.

Tabel 1 : Waarneming : kwallen, voorjaar 1997 - Westkust			
	<i>Cyanea lamarcki</i> blauwe haarkwal	<i>Aurelia aurita</i> oorkwal	<i>Cyanea capillata</i> gele haarkwal
18-4	KOK 2 ex. 5 cm & 7 cm		
19-4	ODK 3 ex. 6 à 10 cm		
01-5	KOK ± 150 ex. 3 à 8 cm		
07-5	KOK + 500 ex. 5 à 15 cm		
30-5	KOK + 250 ex. 4 à 15 cm	KOK + 150 ex. 8 à 15 cm	KOK 3 ex. 10 à 15 cm
31-5	ODK + 150 ex. 5 à 15 cm	ODK + 100 ex.	ODK 3 ex. ± 15 cm
07-6	SIB 1 ex. ± 6 cm	SIB + 150 ex.	SIB 4 ex. 90,60,60,20 cm
		KOK + 150 ex.	
08-6	KOK 2 ex. ± 8 cm	KOK + SIB geen meer	SIB 1 ex. 30 cm
13-6	SIB 2 ex. KOK 7 ex	SIB 103 ex. 8 à 18 cm KOK + 200	KOK 4 ex. 20 à 37 cm SIB 1 ex. 32 cm
14-6	ODK ± 75 ex. 5 à 12 cm	KOK + ODK + 1500 ex tot 23 cm	KOK 1 levend ex. 26 cm 1 dood ex. 22 cm
15-6		KOK ± 30 tot 23 cm	
29-6			ODK 1 ex. - 30 cm

**Lindegaarde 3
1830 Machelen**